

Uitdagingen én antwoorden voor de Vlaamse arbeidsmarkt

Financieel Forum Limburg

3 oktober 2023

Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk,
Sociale Economie en Landbouw

Inhoud

1. Situatie op de Vlaamse arbeidsmarkt
2. Aanpak op basis van 4 concrete pijlers
3. Prioriteiten komend werkjaar
4. Begrotingsakkoord Vlaamse Regering

1. Situatie op de Vlaamse arbeidsmarkt

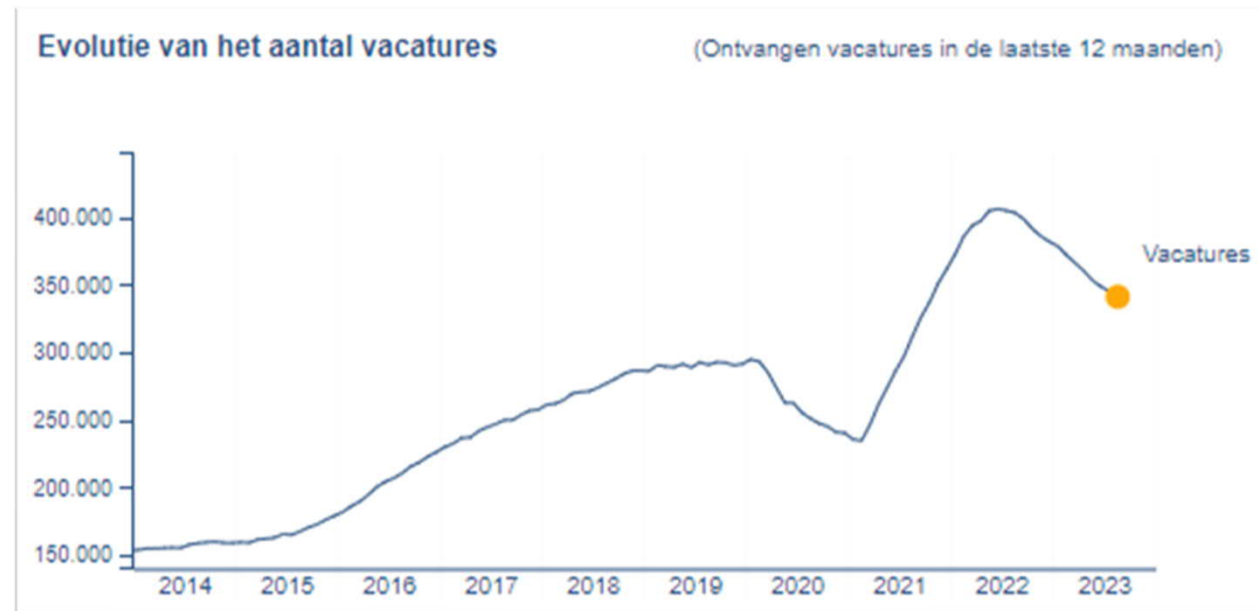

Aantal vacatures bij VDAB historisch hoog (= krapte op de arbeidsmarkt)

234 beroepen zijn
knelpuntberoepen
(+91 t.o.v. 2017)

Tegenover elke
vacature staan nog
maar +/- 2
werkzoekenden
(in 2017 waren dat er
nog 5)

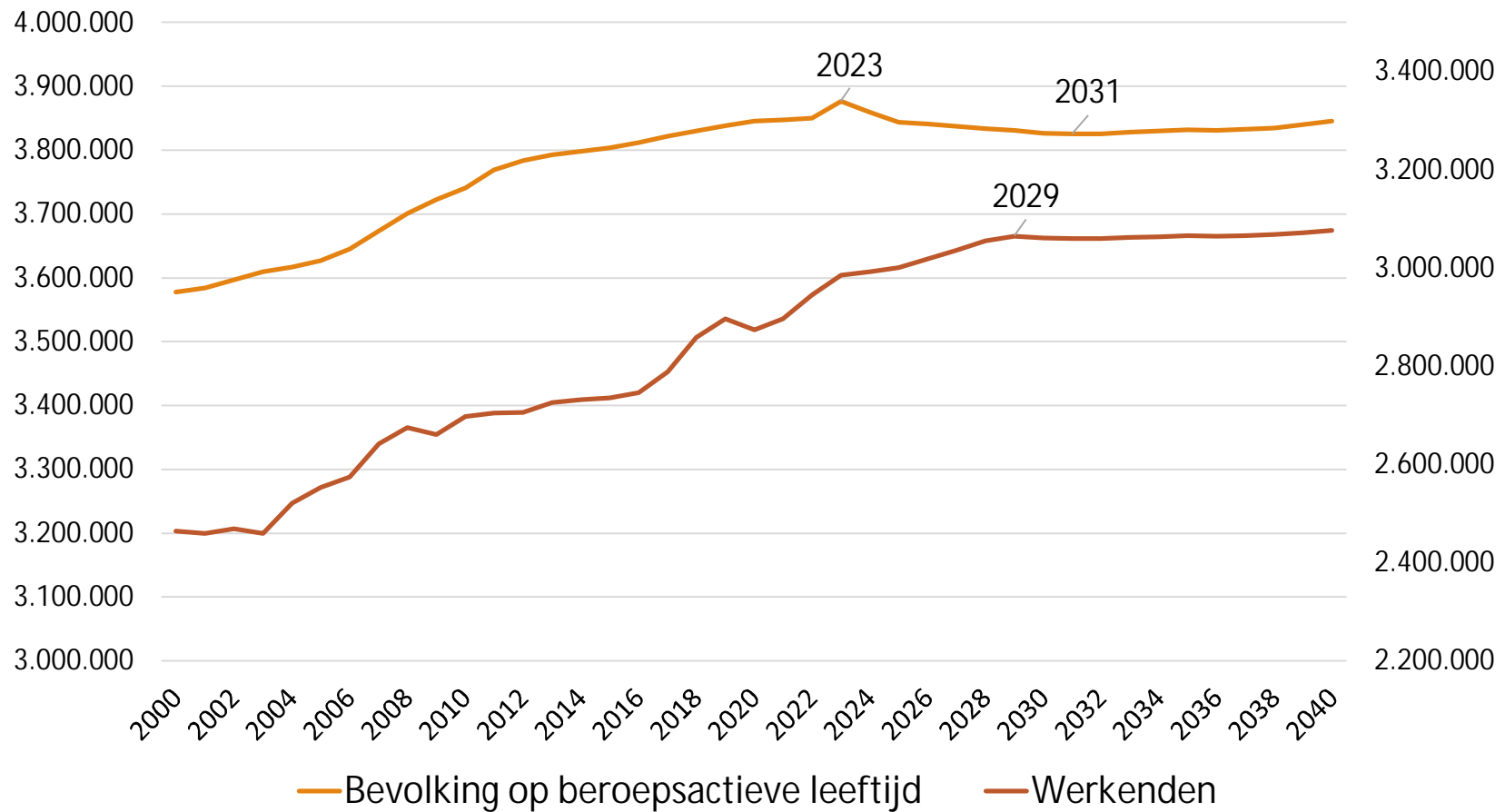
Grote urgentie in alle
sectoren en
bedrijfstakken

Bron: arvastat.vdab.be

Aantal potentiële werkenden stijgt niet meer (= structureel tekort)

Doelstellingen in Vlaanderen

- 80% werkzaamheidsgraad = 80% van de mensen op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar) aan de slag
  - Vandaag (Q2 2023): 77%
  - Ter vergelijking:
    - Wallonië: 65,2%
    - BHG: 65,6%
- 120.000 extra Vlamingen tegen 2024 aan de slag
  - Vandaag (Q2 2023): 109.100
- Antwoord bieden op krapte op de arbeidsmarkt én structureel tekort
  - Vacatures invullen
  - Nieuwe talenten verleiden naar de arbeidsmarkt

Er is nog veel onbenut arbeidspotentieel

Per 100 personen (20-64 jaar) zijn er ...

Vlaams Gewest

- 77 aan het werk
  - 3 onvrijwillig minder werkuren
- 2 werkloos
- 21 niet-beroepsactief, waaronder
  - 2 zoekend, beschikbaar of subjectief werkend/werkloos
  - 6 arbeidsongeschikten
  - 4 huisvrouwen en –mannen
  - 4 studenten
  - 5 gepensioneerd en overig

Bron: Steunpunt Werk (Vlaamse cijfers Q2 2023)

2. Aanpak op basis van 4 pijlers

A. Een resultaatgericht
activeringsbeleid

B. Een doorgedreven
opleidingsbeleid

Elk talent telt

C. Versterkt inzetten op
werkbaar werk

D. Kansen benutten van
interregionale mobiliteit
en economische migratie

A. Een resultaatgericht activeringsbeleid

- Nieuwe talenten verleiden de stap naar de arbeidsmarkt te zetten:
  - Versnellingsplan langdurig zieken (*zie verder*)
  - Individueel maatwerk
  - Lokale aanpak
  - Inschrijven “nieuwe groepen” bij VDAB (leefloners, sociale huurders, Oekraïense vluchtelingen,...). VDAB moet uitbreken
- Werken moet en zal meer lonen (*zie ook begrotingsbeslissingen VR*):
  - jobbonus: loontrekkenden met lagere inkomens (max. 600 euro per jaar, 700 euro tegen 2025)
    - 94% vd rechthebbenden hebben in 2022 jobbonus ontvangen
    - In 2022 uitbetaald voor 254 miljoen euro
  - jobbonus+: startende zelfstandigen in hoofdberoep (premie van 600 euro)
- RSZ-korting voor mensen zonder duurzame werkervaring (+ kwalitatieve begeleiding op de werkvloer na aanwerving)

B. Een doorgedreven opleidingsbeleid: Levenslang Leren

- Jobs verdwijnen, veranderen en ontstaan. Mensen moeten 'meeblijven'
  - Werkvloer grootste school van Vlaanderen (bv. via duaal leren of 'leerjobs')
  - Opleidingstegoed: persoonlijke teller via "Mijn Burgerprofiel" voor inzicht recht op Vlaamse Opleidingsincentives (recent gelanceerd)
  - Gemeenschappelijk initiatiefrecht Vlaams Opleidingsverlof (125 → 250 uur per jaar VOV bij ingaan op opleidingssuggestie van werkgever)
  - Knelpuntpremie: opleidingspremie voor mensen zonder uitkering die een langdurige opleiding voor een knelpuntberoep volgen
  - ...
- Omslag naar groene en digitale vaardigheden (= competenties van de toekomst) → OESO Skills Summit (februari 2024)

C. Versterkt inzetten op werkbaar werk

- Zij die momenteel aan de slag zijn moeten dat ook blijven
= inzetten op werkbaar werk
- Innovatieprogramma werkbaar werk met sociale partners (o.a. rol van technologie, werk-privébalans, businesscase werkbaar werk,...)
- Toegang tot voldoende én kwaliteitsvolle kinderopvang bv. bij de werkgever of op een bedrijventerrein
- Pilotproject retentie van mensen die dreigen uit te vallen omwille van ziekte of zwaarte van het werk
  - mensen aan de slag te houden in lichter /aangepast werk na attestering arbeidsarts (onderzoek + proefproject)

D. Kansen benutten van economische migratie en interregionale mobiliteit

- Opvullen tekorten op de arbeidsmarkt = letterlijk over de grenzen heen kijken
  - aantrekken van buitenlands (top)talent
- Stimuleren van interregionale mobiliteit
  - versterkte samenwerking met Wallonië en Brussel
  - per jaar minstens 2000 Brusselaars én 2000 Walen extra aan de slag in Vlaanderen

Inclusieve arbeidsmarkt:
Elk talent telt!

A man with a beard, wearing a yellow hard hat and a grey work jacket, is looking at a tablet computer in a factory setting. The background is dark and industrial, with some blurred lights. The text "3. Prioriteiten komend werkjaar" is overlaid on the image in white.

3. Prioriteiten komend werkjaar

Arbeidsmarkt verruimen en vroegtijdige uitstroom voorkomen

1. Versnellingsplan langdurig zieken
  - Werk véél vroeger in het herstelproces (bv. ziekenhuis, huisarts, eerste lijn)
  - Voorkomen van uitval via werkbaar werk met aandacht voor 60+
  - Werk aanpassen aan mogelijkheden werknemer (maatwerk)
2. Activeren van de niet-beroepsactieven/anders-actieven
  - Uitrol lokale partnerschappen, verplichte inschrijving leefloners bij VDAB,...
  - Transitie VDAB en partners naar een organisatie die ook uitbrekt naar niet-beroepsactieven
3. Economische migratie als sluitstuk
  - Nultolerantiebeleid voor misbruik door malafide werkgevers, met o.a. ketenaansprakelijkheid
  - Ondersteuning ondernemingen door uitbreiding dienst economische migratie
  - 'Warm Welkom-aanpak'

A photograph of three people in an industrial setting. On the left, a man in a blue hard hat and a high-visibility yellow and blue safety jacket is shaking hands with a man on the right. The man on the right is wearing a blue hard hat and a dark grey work jacket. In the center, a woman wearing a white hard hat and a dark business suit is looking towards the man in the grey jacket. The background shows a large industrial building with scaffolding and various pieces of equipment.

4. Begrotingsakkoord Vlaamse Regering

Krijtlijnen begrotingsakkoord VR

- Jobbonus: 50 euro extra (tot 700 ipv 650 euro) + meegroeien loonsgrenzen (1 op 3 Vlamingen zal rechthebbende zijn)
- Tijdelijke injectie dienstencheques (50 miljoen euro) om de rentabiliteit in de sector te verhogen
- Uitdoof doelgroepkortingen (zittende ouderen, aanwerving ouderen, aanwerving laaggeschoolde jongeren) o.b.v. wetenschappelijk onderzoek
- Extra investering collectief maatwerk t.g.v. federale wijziging GGMMI (10 miljoen euro)
- Kinderopvang: 270 miljoen euro extra met duidelijke voorrangregels voor werkende ouders en mogelijkheid tot bedrijfsopvang

Vragen?
Suggesties?

Bedankt voor uw aandacht!

JO BROUNS - Vlaamse minister van Economie,
Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

- facebook.com/brounsjo
- [@jobrouns](https://instagram.com/jobrouns)
- [@jobrouns1](https://twitter.com/jobrouns1)
- kabinet.brouns@vlaanderen.be
- linkedin.com/in/jobrouns

FINANCIEEL FORUM LIMBURG
UITDAGINGEN VOOR DE ARBEIDSMARKT

Limburgse arbeidsmarkt onder de loep

Dinsdag 3 oktober 2023

AMBITIE
80% van de
Limburgers
tussen 20 en 64
jaar is aan het
werk.

Limburgse werkzaamheidsgraad

Wat als we in Limburg...

... de werkzaamheidsgraad van 80% halen?

19.000 mensen extra aan de slag

... alle werkzoekenden aan het werk krijgen?

78,7% werkzaamheidsgraad

... het aantal arbeidsongeschikten halveren?

79,4% werkzaamheidsgraad

... pas op pensioen gaan op ons 65?

82,4% werkzaamheidsgraad

Limburgse werkzaamheidsgraad: Beroepsactieven en niet-beroepsactieven

(bron: steunpunt werk)

Vlaanderen

- 77 aan het werk
- 5 zijn gepensioneerd

Limburg

- 76 aan het werk
- 6 zijn gepensioneerd

Andere verhoudingen zijn in Vlaanderen en Limburg gelijklopend.

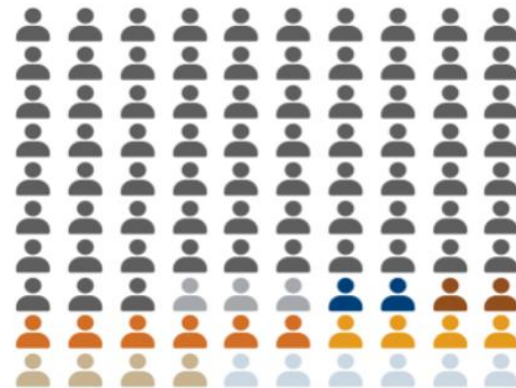
Vlaams Gewest | 2023 K2

Groep

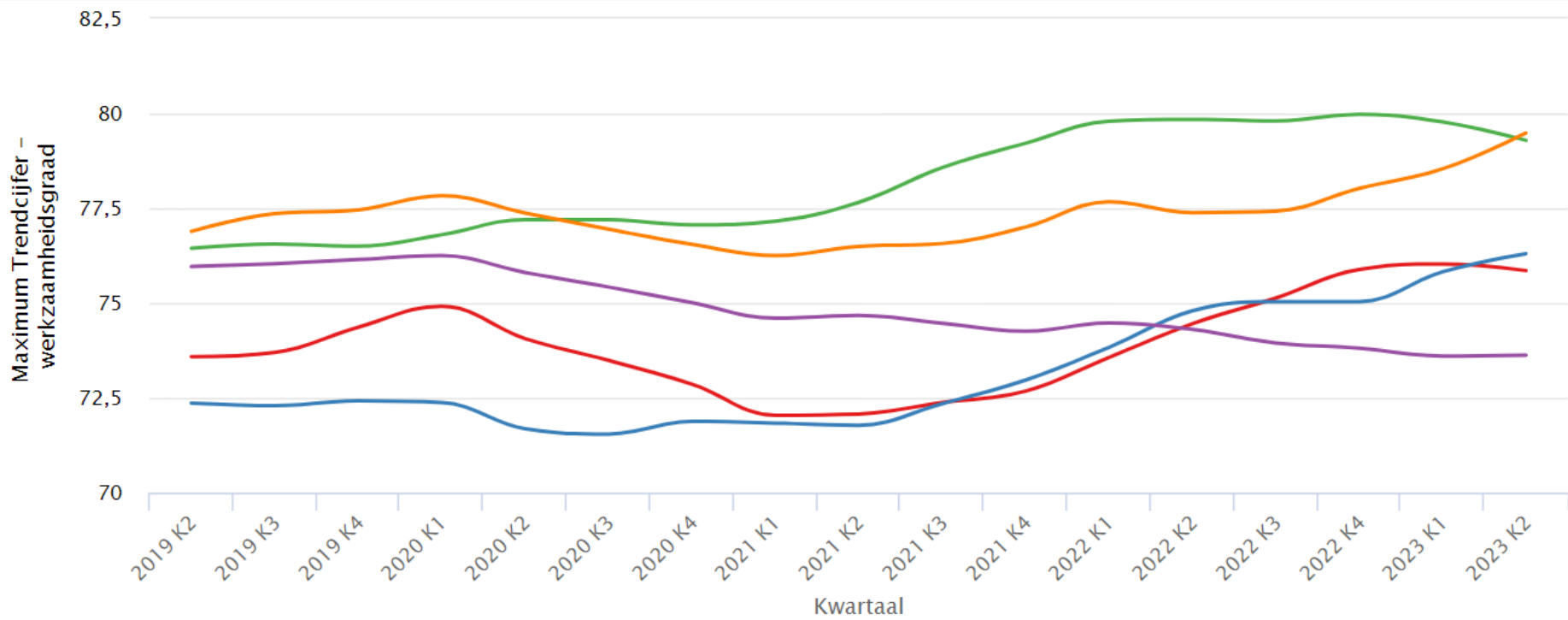
Werkenden: volledige tewerkstelling	74
Werkenden: ondertewerkstelling	3
Actieve werklozen	2
Zoekend, beschikbaar of ziet zichzelf als werkend of werkloos	2
Arbeidsongeschikten	6
Huisvrouwen en -mannen	4
Studenten	4
Gepensioneerden + overige	5

Limburg | 2023 K2

Groep

Werkenden: volledige tewerkstelling	73
Werkenden: ondertewerkstelling	3
Actieve werklozen	2
Zoekend, beschikbaar of ziet zichzelf als werkend of werkloos	2
Arbeidsongeschikten	6
Huisvrouwen en -mannen	4
Studenten	4
Gepensioneerden + overige	6

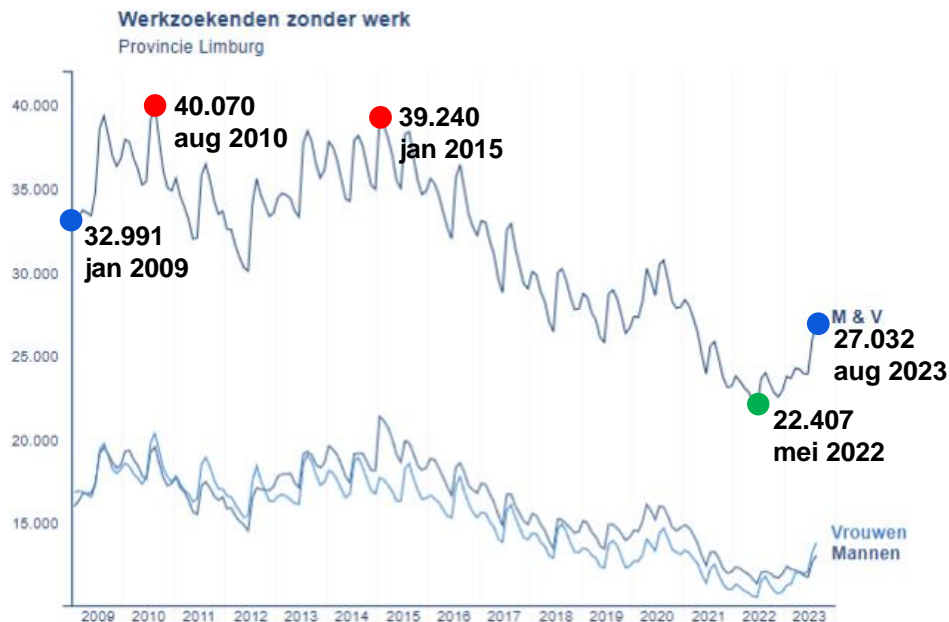
— Antwerpen
 — Limburg
 — Oost-Vlaanderen
 — Vlaams-Brabant
 — West-Vlaanderen

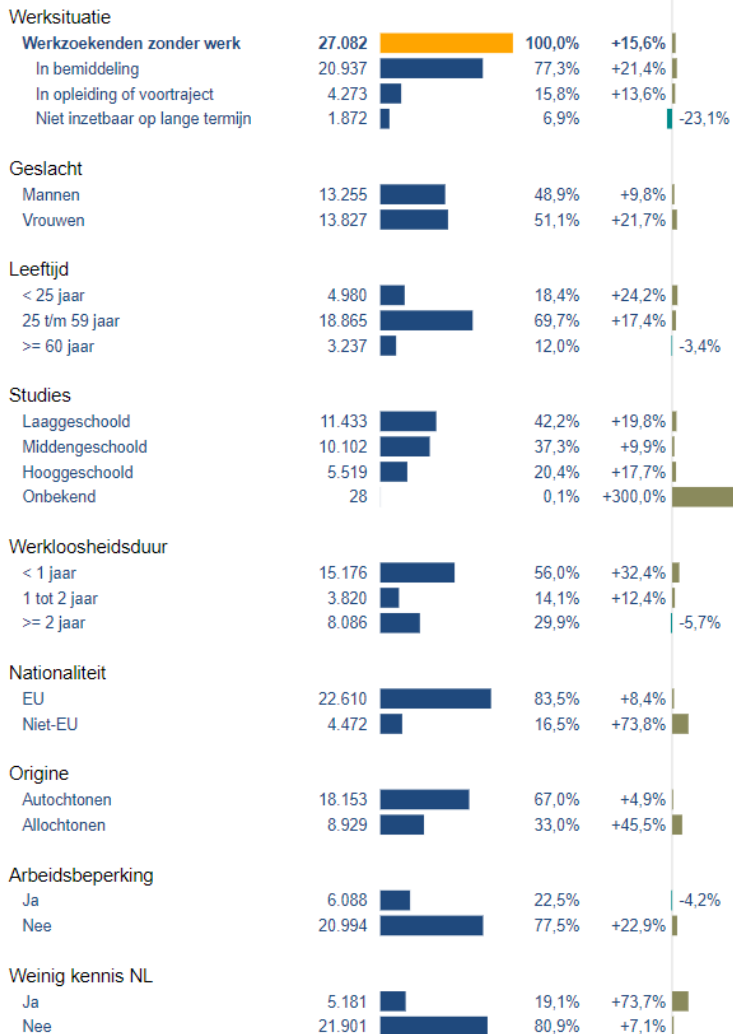
Limburgse arbeidsmarktcijfers

Werkzoekenden zonder werk (Bron: Arvastat, VDAB)

Aantal werkzoekenden is op jaarbasis gestegen met 12,3% naar 27.032 in Limburg (t.o.v. een stijging met 12,8% naar 207.871 in Vlaanderen).

Inzoomen op doelgroepen in Limburg

Evolutie

- Algemene stijging
- Sterke stijging bij de jongeren tot 25 jaar (schoolverlaterseffect)
- Sterke toename bij personen migratieachtergrond

Om bij stil te staan

- 42% is kortgeschoold
- 30% is meer dan 2 jaar werkzoekend
- 33% is van allochtone origine
- 22,5% heeft een arbeidsbeperking
- 19% kent weinig tot geen Nederlands
- Gemiddeld 85% heeft een doelgroepenkenmerk

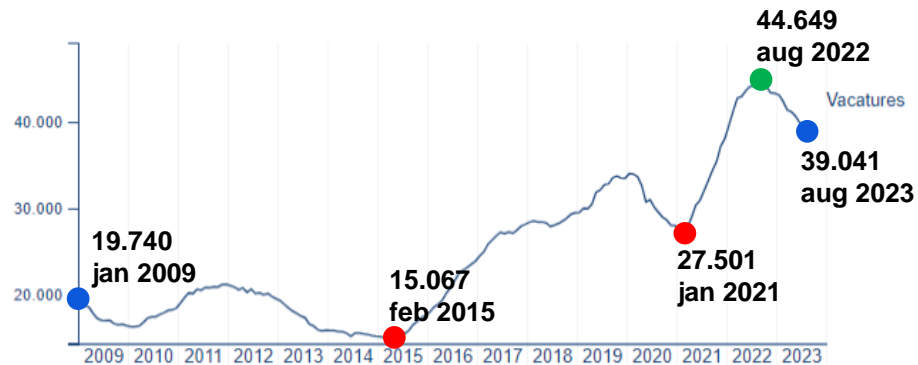
Limburgse arbeidsmarktcijfers

Ontvangen vacatures

Aantal vacatures is op jaarbasis gedaald met 12,6%, maar in historisch perspectief zien we nog steeds een hoog aantal vacatures.

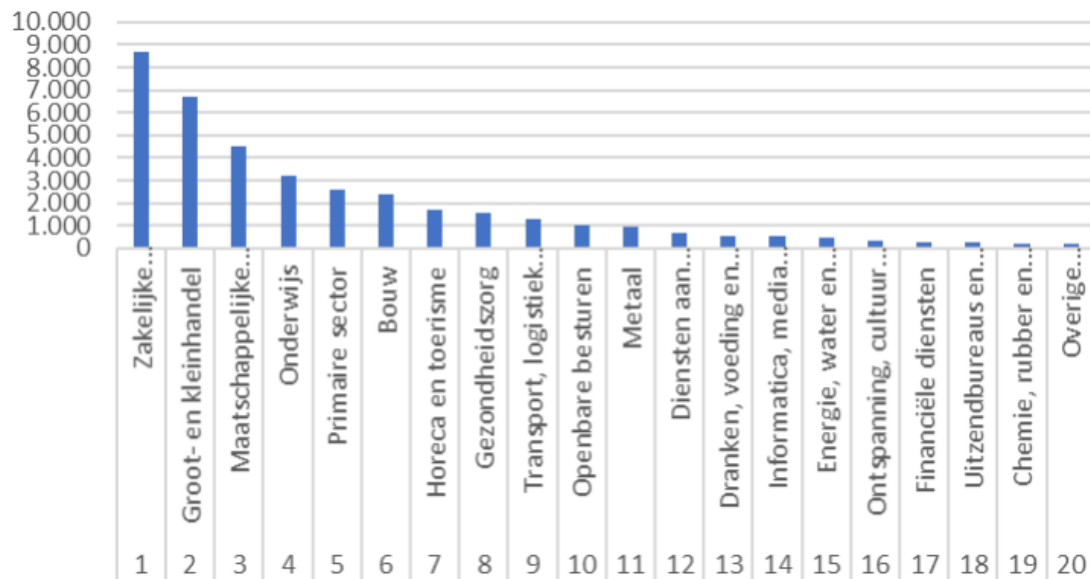
Evolutie van het aantal vacatures

(Ontvangen vacatures in de laatste 12 maanden)

Limburgse arbeidsmarktcijfers

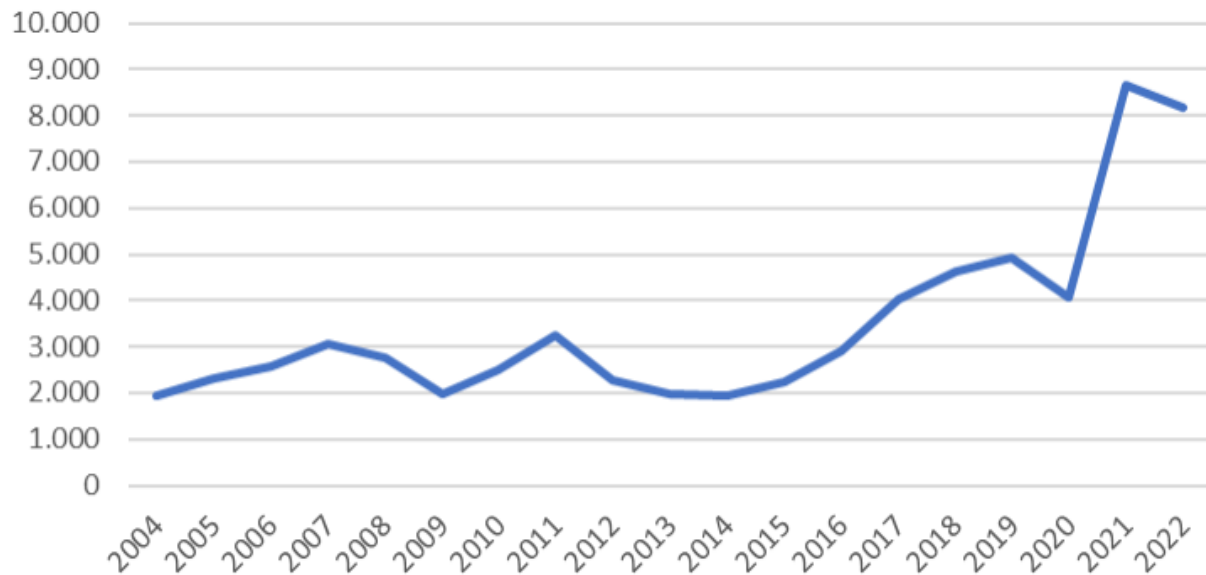
Ontvangen vacatures volgens sector

Ontvangen vacatures sep 2022-aug 2023 Limburg		Aantal
1	Zakelijke dienstverlening	8.689
2	Groot- en kleinhandel	6.731
3	Maatschappelijke dienstverlening	4.531
4	Onderwijs	3.228
5	Primaire sector	2.562
6	Bouw	2.373
7	Horeca en toerisme	1.718
8	Gezondheidszorg	1.591
9	Transport, logistiek en post	1.300
10	Openbare besturen	1.016
11	Metaal	931
12	Diensten aan personen	705
13	Dranken, voeding en tabak	543
14	Informatica, media en telecom	511
15	Energie, water en afvalverwerking	495
16	Ontspanning, cultuur en sport	351
17	Financiële diensten	279
18	Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	274
19	Chemie, rubber en kunststof	210
20	Overige dienstverlening	167

Limburgse arbeidsmarktcijfers

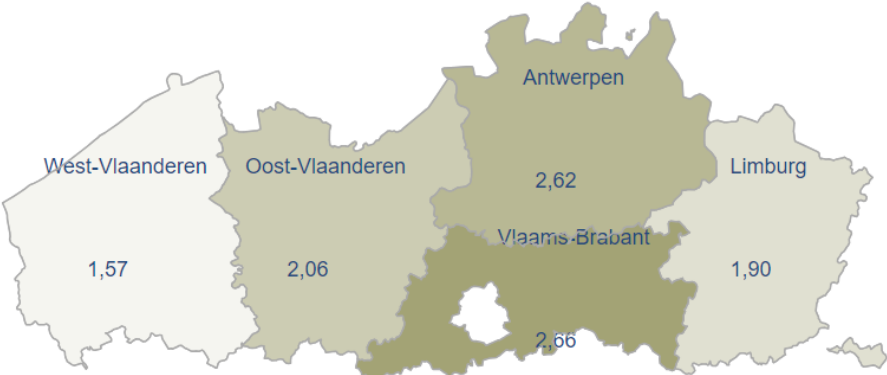
Openstaande vacatures

Jaar	Aantal openstaande vacacs einde van het jaar
2004	1.947
2005	2.298
2006	2.560
2007	3.059
2008	2.767
2009	1.991
2010	2.507
2011	3.258
2012	2.277
2013	1.974
2014	1.940
2015	2.223
2016	2.897
2017	4.038
2018	4.609
2019	4.921
2020	4.069
2021	8.671
2022	8.174

Limburgse arbeidsmarkt cijfers: spanningsindicator

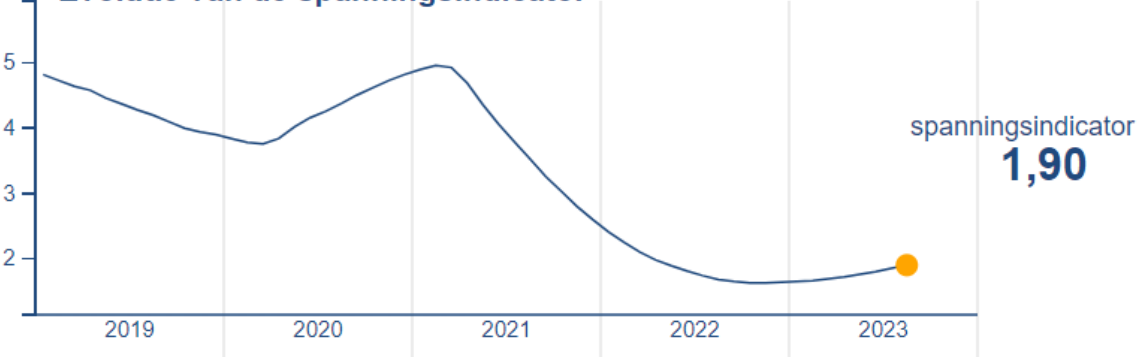
Gewest **Totaal** | Spanningsindicator: 2,05

Legende Spanningsindicator

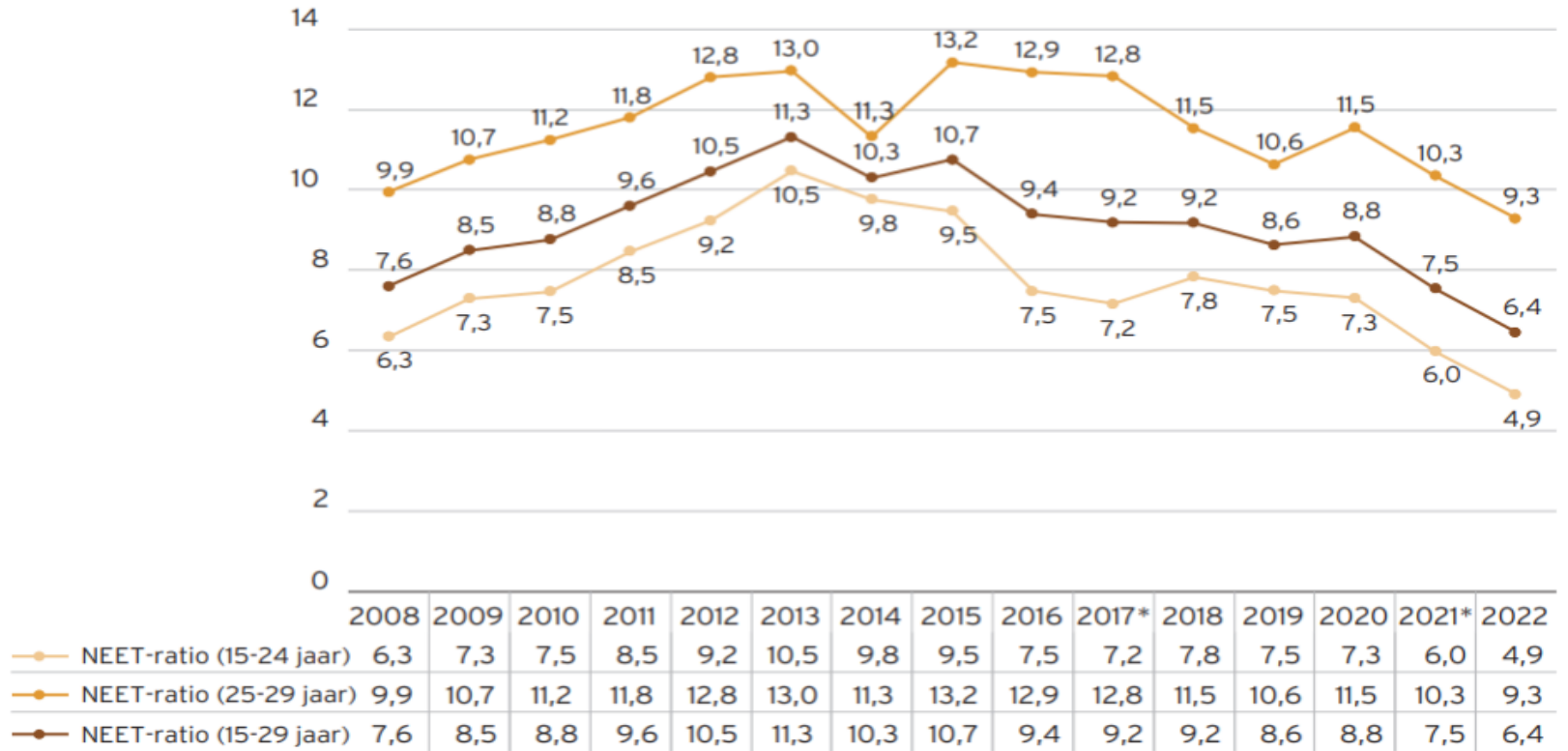
Evolutie van de spanningsindicator

Activeringsdebat: nood aan realisme & feiten I

Niet-beroepsactieven: Jeugdwerkloosheid & NEET's (bron: steunpunt)

**FIGUUR 2 ** Evolutie NEET-ratio voor de verschillende leeftijdscategorieën (Vlaams Gewest, 2008-2022)

Activeringsdebat: nood aan realisme & feiten II

Niet-beroepsactieven: huisvrouwen (bron: Steunpunt Werk)

TABEL 3 \ Huisvrouwen en -mannen en totale bevolking op arbeidsleeftijd opgesplitst naar socio-demografische kenmerken (Vlaams Gewest, 20-64 jaar, 2022)

	Totale bevolking op arbeidsleeftijd	Huisvrouwen en -mannen
Totaal (aantallen)	3 857 600	131 000
GESLACHT (%)		
Man	50,2	nb
Vrouw	49,8	96,5
ONDERWIJSNIVEAU* (%)		
Kortgeschoold	14,6	46,4
Middengeschoold	38,7	31,1
Hooggeschoold	46,7	22,2
LEEFTIJD (%)		
20-24	9,6	nb
25-54	66,3	59,4
55-64	24,1	39,1
GEBORTELAND (%)		
Geboren in België	84,5	48,4
Geboren in EU-land (excl. België)	6,3	12,8
Geboren buiten EU	9,2	39,4
ARBEIDSHANDICAP (%)		
Met arbeidshandicap	14,1	10,4
Zonder arbeidshandicap	85,9	89,6

Noot: * Voor de opsplitsing naar onderwijsniveau wordt de bevolking van 25 tot 64 jaar bekeken omdat jongeren (20-24 jaar) hun studies doorgaans nog niet hebben afgerond. Voor alle andere groepen gaat het om de 20- tot 64-jarigen. 'Nb' wijst op een niet betrouwbaar gegeven wegens te kleine celtaantallen.

Bron: Steunpunt Werk op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium) - EAK

	25- tot 64-jarigen	25- tot 54-jarigen geboren buiten België	55-plussers geboren in België
Aantal huisvrouwen	124 500	51 800	37 100
Kortgeschoold	46,6%	56,7%	32,7%
Werkervaring	48,7%	24,9%	75,5%
Werkervaring in de laatste 8 jaar	10,5%	11,6%	20,0%
Geen arbeidswens (alle redenen samen)	97,9%	96,1%	99,8%
Geen arbeidswens met als reden zorg voor eigen kinderen of andere zorgbehoevenden familieleden	29,7% (waarvan 90,9% deze opvang bewust op zich neemt)	56,3% (waarvan 89,5% deze opvang bewust op zich neemt)	nb
Ontvangt geen uitkering	92,5%	92,0%	94,6%
Niet gekend bij VDAB	98,0%	95,8%	99,9%

Noot: 'Nb' wijst op een niet betrouwbaar gegeven wegens te kleine celtaantallen.

Bron: Steunpunt Werk op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium) - EAK

Activeringsdebat: nood aan realisme & feiten III

Niet-beroepsactieven: arbeidsongeschikten (bron: Steunpunt Werk)

TABEL 1 \ Arbeidsongeschikten en totale bevolking op arbeidsleeftijd opgesplitst naar socio-demografische kenmerken (Vlaams Gewest, 20-64 jaar, 2022)

	Totale bevolking op arbeidsleeftijd	Arbeidsongeschikten
Totaal (aantallen)	3 857 600	214 400
GESLACHT (%)		
Man	50,2	44,3
Vrouw	49,8	55,7
ONDERWIJSNIVEAU* (%)		
Kortgeschoold	14,6	41,5
Middengeschoold	38,7	42,6
Hoogeschoold	46,7	16,5
LEEFTIJD (%)		
20-24	9,6	nb
25-54	66,3	34,1
55-64	24,1	43,8
GEBORTELAND (%)		
Geboren in België	84,5	82,5
Geboren in EU-land (excl. België)	6,3	6,4
Geboren buiten EU	9,2	11,1
ARBEIDSHANDICAP (%)		
Met arbeidshandicap	14,1	89,0
Zonder arbeidshandicap	85,9	11,0

TABEL 2 \ Profielschets van de niet-beroepsactieve arbeidsongeschikten (Vlaams Gewest, 20-64 jaar, 2022)

	20- tot 64-jarigen
Aantal arbeidsongeschikten	214 400
Vrouw	55,7%
Kortgeschoold*	41,5%
55-plusser	43,8%
Arbeidshandicap	89,0%
Ervaart al meer dan zes maanden hinder	95,5%
Kan geen betaalde arbeid meer verrichten	84,0%
Werkervaring	81,2%
Werkervaring in de laatste acht jaar	38,6%
Arbeidswens	4,6%
Ontvangt een uitkering	95,5%
Gekend bij VDAB	5,4%

“Ingrijpende arbeidsmarkthervormingen worden het best doorgevoerd bij een krappe arbeidsmarkt, dus wanneer er voldoende jobs beschikbaar zijn, zoals momenteel.”

Jaarverslag NBB Gouverneur & regentenraad, 2023.

Beleidsboodschap

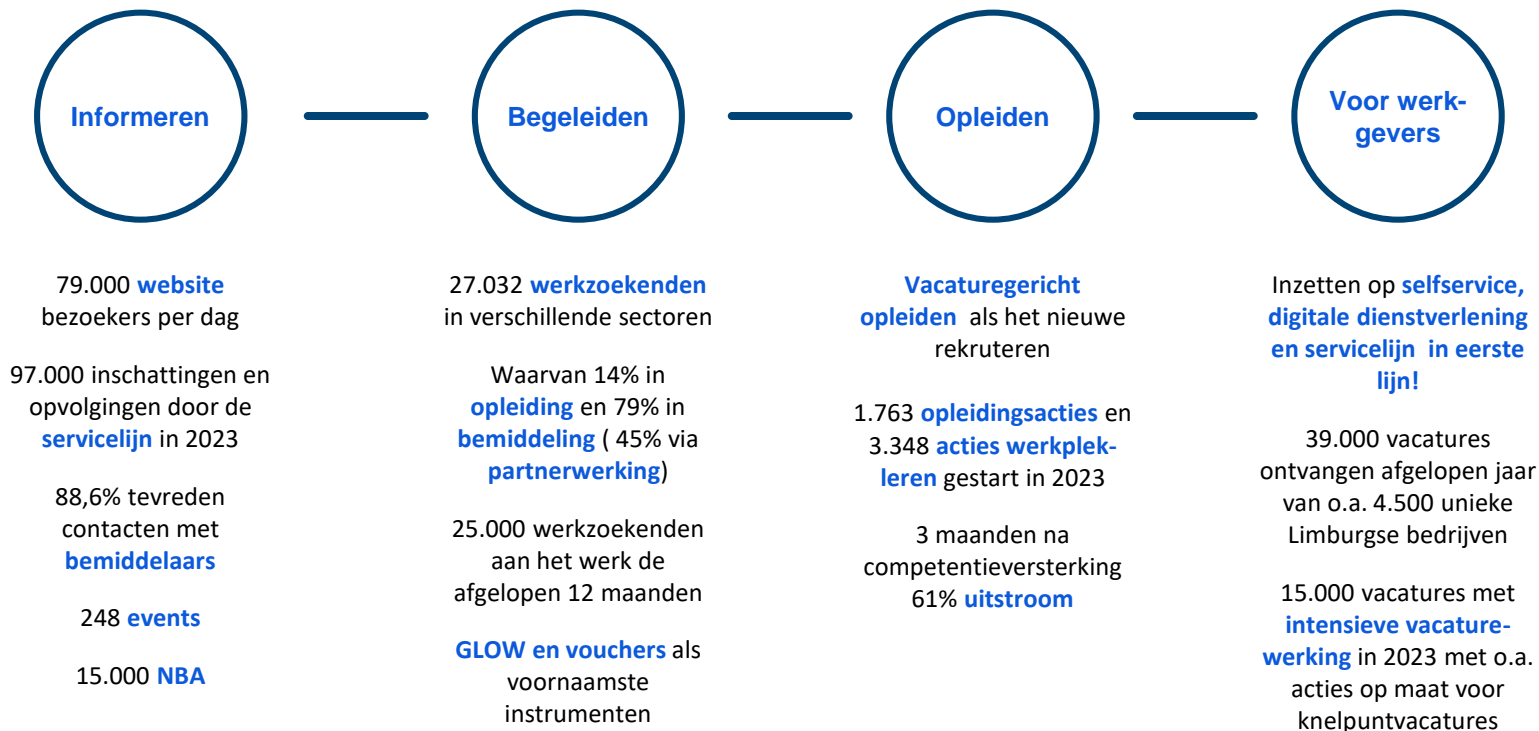
Verbreden, Hervormen, Samenwerken!

- VDAB (bv. case tijdelijke werklozen)
- Bereik van niet-beroepsactieven (Riziv, lokale besturen, OCMW's, AGII, asielcentra, justitiehuisen, ...).
- Onderwijs (STEM, werkplekleren, ...)
- Kinderopvang
- Vervoersarmoede
- Levenslang Leren
- ...

VDAB Limburg

Rollen en verantwoordelijkheden

Informeren én verleiden!

**Vijftien huisvrouwen met
migratieachtergrond aan het
werk bij wasserij Mireille:
“Bewijs dat ons activerings-
project werkt”**

Begeleiden: Groeien en Leren Op de Werkvloer” (GLOW): VDAB lanceert nieuwe dienstverlening langdurig werkzoekenden.

Sinds 1 september gestart met Vouchers

Opleiden

E-power werft 20 monteurs aan die meteen een contract krijgen aangeboden en vervolgens via maat gerichte opleidingen van VDAB zich verder in het takenpakket kunnen bekwamen.

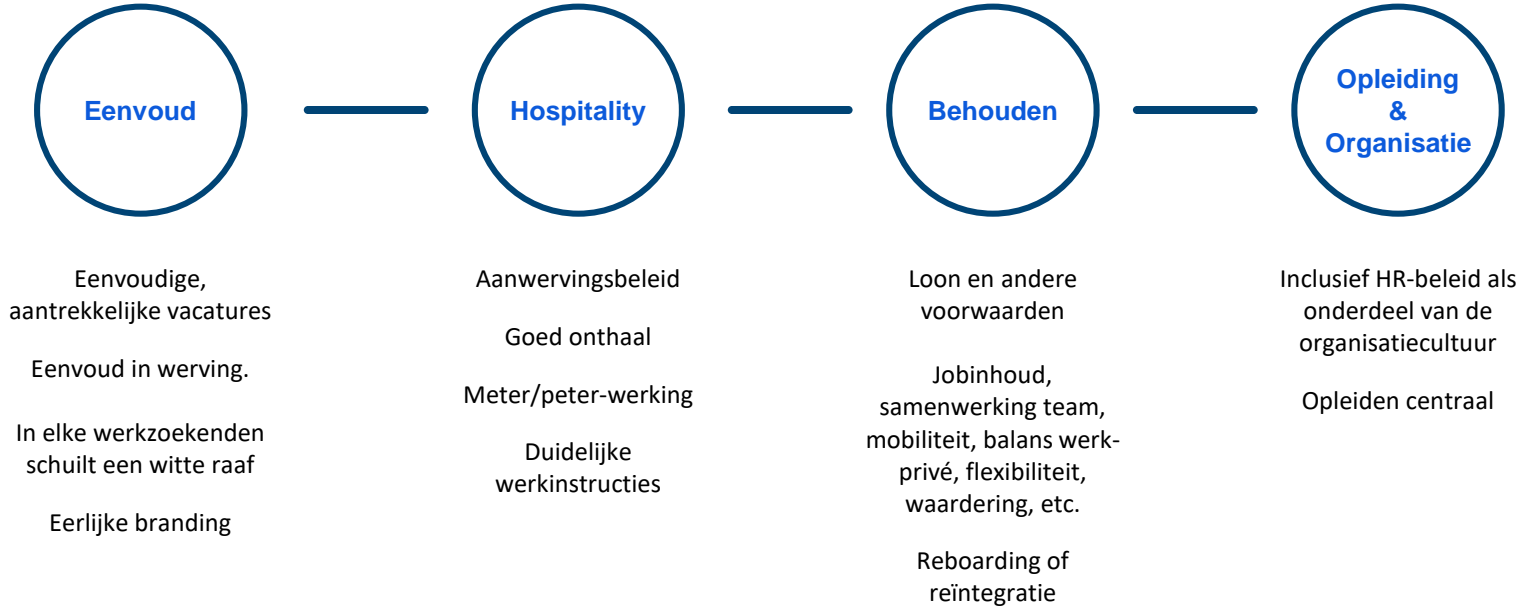
Voor werkgevers

Op 19 september organiseerde VDAB een succesvolle jobdag voor Group Bruno, er werden 9 kandidaten aangeworven.

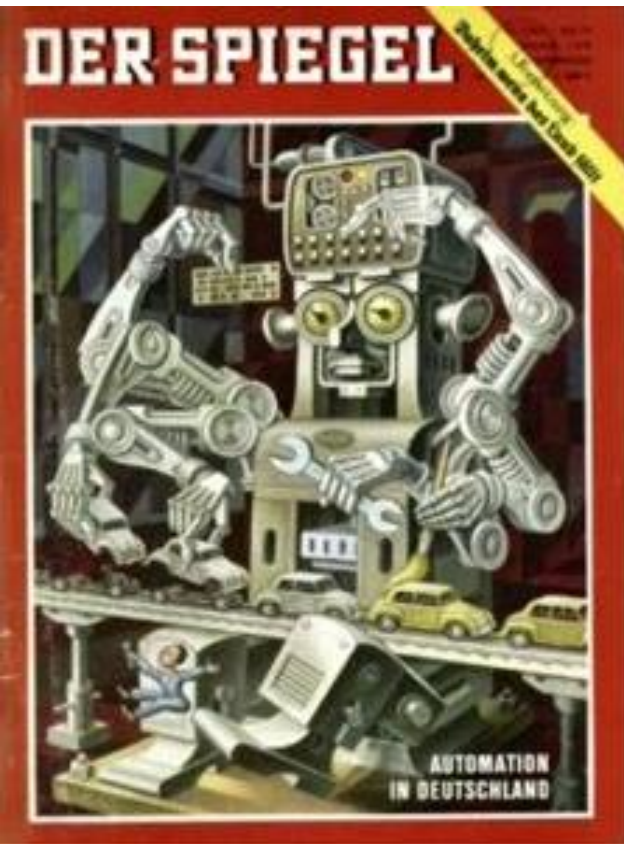
Voor werkgevers: EHBO²

1964

1978

2017

Limburgse werkzaamheidsgraad

Wat als we in Limburg...

... er in slagen om ¼ van de
werkzoekenden,
arbeidsongeschikten en
gepensioneerden aan de slag te
krijgen?

80,5%

“Als je een schip wil bouwen, roep dan geen mannen en vrouwen bij elkaar om hen bevelen te geven, om ze elk detail uit te leggen, om ze te vertellen waar ze alles kunnen vinden. In plaats daarvan, leer ze verlangen naar de enorme eindeloze zee.”

Antoine de Saint-Exupéry

Bedankt!